

**ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ
МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

**Оиди қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон
“Дар бораи иттилоотонӣ” ва мавриди амал қарор додани он**

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2001, №7, мод.503)

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи иттилоотонӣ” қабул карда шавад.
2. Қонуни мазкур пас аз интишори расмиаш мавриди амал қарор дода шавад.
3. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон:
  - қарорҳои худро ба Қонуни мазкур мутобиқ гардонад;
  - ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди даровардани тағйироту иловаҳо ба қонунгузорӣ вобаста ба қонуни мазкур тақлифҳо пешниҳод намояд.

**Раиси Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе 28 июни соли 2001
№ 337**

С. ХАЙРУЛЛОЕВ

**ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ
МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

Оиди Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи иттилоотонӣ”

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2001, №7, мод.504)

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро “Дар бораи иттилоотонӣ” баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи иттилоотонӣ” ҷонибдорӣ карда шавад.

**Раиси Маҷлиси миллии
Маҷлиси Олии
М.УБАЙДУЛЛОЕВ
ш. Душанбе июли соли 2001
№ 216**

Олии

Ҷумҳурии

Тоҷикистон

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи иттилоотонӣ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2001, №7, мод.502; соли 2005, №12, мод. 639. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 04.04.2019 с., № 1595)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҳуқуқиеро, ки дар рафти ташаккули истифодаи иттилооти ҳуҷҷатшуда ва манбаю захираҳои иттилоот ба миён меоянд, офаридани технологияҳои иттилоотӣ, шабакаву системаҳои автоматиконидашудаи иттилоотро танзим мегардонад, тартиби муҳофизати захираи иттилоот, инчунин ҳуқуқ ва вазифаҳои субъектҳоеро, ки дар равандҳои иттилоотонӣ ширкат меварзанд, муайян мекунад.

БОБИ I. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595)

Моддаи 1. Ҳадафҳои Қонуни мазкур

Мақсади Қонуни мазкур муҳайё кардани шароити мусоид барои қонеъ гардонидани талаботи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ва мақомоти давлатӣ ба иттилоот дар асоси ташаккул додани инфраструктураи ҳозиразамони иттилоот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, яқоя кардани он бо шабакаю системаҳои байналмилалӣ иттилоот мебошад. Қонун шартҳои ҳимояи манфиатҳои қонунӣ ва ҳуқуқҳои давлат, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиеро дар рафти тартиб додан, захира кардан, нигоҳдориву ирсол кардан ва интишор додани иттилоот бо воситаҳои технологияи ҳозиразамони иттилоотӣ муқаррар менамояд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Моддаи 2. Доираи амали Қонуни мазкур

(ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595)

1. Амали Қонуни мазкур муносибатҳоеро фаро мегирад, ки дар рафти фаъолияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ новобаста аз шаклҳои моликият дар соҳаи иттилоотонӣ ба миён меоянд, аз ҷумла, ҳангоми (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595):

-ташаккули истифодаи захираҳои иттилоот дар асоси тартиб додан, дарёфту захира ва ирсол кардан, андӯхтану омода сохтан, интишор додану пешниҳод намудани иттилооти ҳуҷҷатшуда;

-офаридан, татбиқ ва истифода кардани системаҳои оmodасозӣ ва ирсол кардани иттилоот, асос ва бонки маълумот, воситаҳои технологияи иттилоотӣ;

-ҳимояи иттилоот ва ҳуқуқи субъектҳо, ки дар раванди иттилоотӣ бо татбиқи воситаҳои технологияи иттилоотӣ иштирок менамоянд;

-идора ва танзими равандҳои иттилоотӣ, амалӣ гардондани сиёсати давлатӣ дар соҳаи иттилоотонӣ.

2. Амали Қонуни мазкур муносибатҳоеро, ки дар иттилооти ғайриҳуҷҷатӣ ба миён меоянд ва ҳамчунин муносибатҳоеро, ки бо меъёрҳои моликияти зеҳнӣ, бо муносибатҳои соҳаи воситаҳои ахбори омма танзим гардонда мешаванд, фаро намегирад (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

3. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии давлатҳои хориҷӣ, инчунин шахсони бешаҳрванд ҳуқуқу еҳдадорҳои пешбиникардаи ҳамин Қонунро дар баробари ташкилотҳо ва шаҳрвандони ҷумҳурӣ истифода мебаранд, ба шарте, ки дар шартномаи байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиботи дигар муқаррар нагардида бошад (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Моддаи 3. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин мавриди истифода қарор гирифтаанд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595):

-иттилоот - маълумот дар бораи шахсҳо, ашё, объект, воқеиёт, рейдоду ҳодисот (падидаҳо) ва равандҳо сарфи назар аз шакли пешниҳоди онҳо;

-технологияи иттилоотӣ - маҷмеи воситаҳои техникаи ҳисоббарор ва телеиртиботӣ, воситаҳои барномавӣ ва тарзҳои истифодаи онҳо барои дарёфт, коркард, нигоҳдорӣ, ирсол ва қабули иттилоот;

-инфраструктураи иттилоотӣ (иттилоотонӣ) - маҷмеи марказ, асос ва бонки маълумот, системаҳои алоқа ва интиқоли маълумот, сохторҳои дигаре, ки қору фаъолияти шабақаҳои иттилоотиро таъмин мекунанд;

-иттилооти ҳуҷҷатшуда (ҳуҷҷат) - *иттилои* дар ягон ҳомили моддӣ сабтшуда бо маълумоте, ки ин иттилоотро исбот месозад (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**);

-захираҳои иттилоот - иттилооте, ки сарфи назар аз усули пешниҳодот ё ки ташкили нигоҳдориаш (аснод, ҷамъи аснод, захираҳои китобхонаҳо, бойгонихо, асоси маълумот) барои дохилшавӣ ба системаи иттилоотӣ пешбинӣ шудааст ё дар дохилаш мавҷуд аст;

-асоси маълумот - маҷмеи маълумотҳои якҷояшуда, ки барои истифодаи ҳамаҷониба ва тағйири шакл зарур аст;

-бонки маълумот - маҷмеи воситаҳои барномавӣ, иттилоотӣ ва техникаие, ки барои андекти мутамарказ, нигоҳдорӣ ва истифодаи коллективонаи маълумот дар бораи соҳаи муайян ва мушаххаси фаъолияти инсон заруранд ва ҳамчунин ҳуди маълумоте, ки дар шакли файл (парвандаи компютерӣ) ё худ *манбаъҳои* аз ҳам ҷудои маълумот нигоҳ дошта мешаванд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**);

-равандҳои иттилоотӣ – равандҳои андектан, омода сохтан, сариштаву ирсол қардан, дарёфттан ва интишор додани иттилоот;

-ҳомили моддии иттилоот - маводи дорои хосиятҳои муайян, ки барои сабт ва нигоҳдории иттилоот истифода шуда метавонад;

-маводи иттилоотӣ - натиҷаи моддии равандҳои иттилоотӣ, ки барои қонун намудани талаботи мақомоти ҳокимияти давлатӣ, *шахсонии воқеӣ ва ҳуқуқӣ* таъин гардидааст (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**);

-маълумот - иттилооти ҳуҷҷатшуда, ки дар рафти омода сохтани он дар мошинҳои ҳисоббарори электронӣ мавриди истифода қарор мегирад;

-системаи иттилоотӣ - маҷмеи муташаккили аснод ва технологияҳои иттилоотӣ, аз ҷумла бо истифодаи воситаҳои техникаи ҳисоббарорӣ ва алоқа, ки қараёни иттилоотиро таъмин менамоянд;

-шаклҳои таъминоти системаҳои иттилоотӣ - техникӣ, барномавӣ, математикӣ, ташкилӣ, забонӣ, ҳуқуқӣ ва дигар шаклҳои, ки барои таъмини иҷрои меътадили тамоми вазифаҳои таъингардидаи система заруранд;

-иттилоотонӣ – таҳия қардан, офаридан, азхуд қардан ва қор фармудани технологияҳои иттилоотӣ, захираҳои иттилоотӣ; раванде, ки ҷузъҳои ташкилӣ, илмию техникӣ, иҷтимоӣ ва истеҳсолию иқтисодӣ ва натиҷаи фаъолиятро дар бар мегирад, ки мақсад аз он қонун гардонидани талаботи шаҳрвандони ҷудогона, иттиҳодҳои онҳо, ташкилотҳои давлатӣ ва ғайридавлатӣ, тамоми ҷамъият ба иттилоот бо роҳи ташаккул додан ва истифода қардани захираҳои иттилоот дар тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷамъият;

-хизматрасонии иттилоотӣ - хизмате, ки талаботи шаҳрвандон ва ташкилотҳоро ба иттилоот қонун мегардонад ва онро шахсонии воқеӣ ва ҳуқуқие мерасонанд, ки дар соҳаи иттилоот қор мекунанд.

-молики захираҳои иттилоот, технологияҳои иттилоотӣ, системаҳои иттилоотӣ - субъекти дорои вақолатҳои соҳибии истифода ва ихтиёрдорӣ намудани объектҳои мазкур;

-истифодабарандаи (баҳрабарандаи) хизматрасонии иттилооти ва захираҳои иттилоот - субъекте, ки ба системаи иттилооти, ба молики захираҳои иттилоот ё ба миёнарав барои гирифтани иттилооти зарурӣ муроҷиат менамояд ва аз ин иттилоот ба ҳадди муқаррарқардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон *истифода мекунанд* (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**);

-иттилооти махфӣ - иттилооти ҳуҷҷатшуда, ки дастрас намудани он мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдуд қарда шудааст;

-иттилооти дастрасаш маҳдуд - иттилооти ҳуҷҷатшуда, ки сирри давлатӣ ва махфӣ ба ҳисоб меравад;

-ҳифзи иттилоот - пешгирии даҳолати худсарона ба захираҳои иттилоот, амалҳои ғайриқонунӣ ҳангоми гирифтани, нусхабардорӣ қардан, интишор додан, таҳриф намудан, нобуд сохтан ё банду баст қардани иттилоотро таъмин менамояд.

-криптография - мақтуби рамзӣ, ки барои шахсии воқеӣ фаҳмоӣ, мақтуби махфӣ.

Моддаи 4. Принципҳои асосии иттилоотонӣ

Принципҳои асосии иттилоотонӣ чунин аст:

- дастраси умум будани иттилооти ҳуҷҷатшуда, ки бо тартиби муқаррарқардида ба гурӯҳи иттилооти ҳуҷҷатшудаи дастрасаш маҳдуд нисбат дода нашудааст;

- фаврӣ, пурра ва аниқ, будани иттилооти ҳуҷҷатшуда, ки ба истифодабаранда пешкаш қарда мешавад;

- иштироки давлат дар ташаккули захираҳои иттилоот ва ба вазифаҳои иттилоотонӣ мутобиқ сохтани ин захираҳо;

- ба истифодабаранда *бо забони давлатӣ ё бо забоне*, ки дар шартномаи субъектҳои муносибатҳои ҳуқуқӣ дар соҳаи иттилоотонӣ зикр шудааст, пешниҳод намудани иттилооти ҳуҷҷатшуда (**ҚЧТ аз 04.04.2019 с., № 1595**);

- ҳимояи ҳуқуқи моликият ба объектҳои ҳуқуқи моликият дар соҳаи иттилоотонӣ.

Моддаи 5. Сиёсати давлатӣ дар соҳаи иттилоотонӣ

1. Сиёсати давлатӣ дар соҳаи иттилоотонӣ аз тарафи *мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот* муҳайё кардани шароити зарурии ҳуқуқӣ, иқтисодӣ, ташкилӣ ва дигар шартҳо мебошад, ки ба равнаку ривочи иттилоотонӣ мусоидат менамояд, ҳуқуқи манфиатҳои шахрвандон ва давлатро ҳангоми амалӣ гардонидани он ҳимоя менамояд (**ҚЧТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

2. Самтҳои асосии сиёсати давлат дар соҳаи иттилоотонӣ инҳоянд:

- муҳайё кардани шароит барои ҳамаҷониба қонеъ гардонидани талаботи ба иттилоотдоштаи шахрвандон, *мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот*, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, корхонаю ташкилотҳои новобаста ба шакли моликиятшон (**ҚЧТ аз 04.04.2019 с., № 1595**);

- дастгирӣ намудани тараққиёти инфраструктураи миллии иттилоотӣ бо роҳи барпо намудан ва такмил додани системаву шабакаҳои иттилооти компютерӣ дар асоси амалӣ гардонидани сиёсати илмӣю техникаӣ;

- дастгирии инкишофи шабакаю системаҳои иттилооти байналмилалӣ ва умумичаҳонӣ;

- ташаккулу тараққи додан, эҳтиёту саришта кардан, дастрас ва самарабахш истифода намудани захираҳои иттилооти миллий;

- муҳайё кардани шароит барои ташаккул ва равнақи бозори маҳсулот, захира, технологияҳои иттилоотӣ ва ҳамчунин хизматрасонии системаю шабакаҳои иттилоотӣ;

- таъмин намудани истиқлолият ва амнияти миллий дар мавриди таҳия, истифодабарии захираҳо ва системаю шабакаҳои иттилоотӣ;

- таъмини ҳуқуқи шахрвандон ва ташкилотҳои оиди дастрас кардани захираҳои иттилоотӣ, инчунин ҳимояи ҳуқуқи моликият ва муаллифӣ дар соҳаи иттилоотонӣ;

- ташкили истеҳсоли воситаҳои техника ва технологияи иттилоотӣ бо назардошти *нерую* имконияти дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавҷудаи илмӣ, техникаӣ ва истеҳсолӣ;

- сохтан ва такмил додани системаи маблағгузорӣ ба таҳия ва амалӣ гардонидани лоиҳаҳо ва барномаҳои иттилоотонӣ аз ҳисоби маблағи буҷети давлатӣ, манбаъҳои ғайридавлатӣ ва сармояҳои хориҷӣ;

- ташкил кардани системаи ҳавасмандгардонии иқтисодӣ ва имтиёзҳои фаъолият бо мақсади офаридану овардан, пешниҳод ва истифода кардани воситаҳои пешқадами техникаю технологияҳои иттилоотӣ;

- ҷорӣ намудани системаҳои пешқадами якнавохтсозӣ, таснифотӣ ва стандартонии иттилоот, ки ба таъсис додани фазои (муҳити) ягонаи иттилоотии мамлакатҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ва ба муттаҳидшави бо шабакаю системаҳои байналмилалӣ иттилоот кумак мекунанд;

- пойдор сохтан ва тараққи додани асосҳои ташкилӣ ва меъёрию ҳуқуқии ривочи иттилоотонӣ;

- *дастгирӣ намудани таҳсилоти ибтидоии касбӣ, миёнаи касбӣ, олии касбӣ ва касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, таълиму тарбияи кадрҳо ва тадқиқоти илмӣ дар соҳаи иттилоотонӣ* (**ҚЧТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 6. Объектҳои ҳуқуқи моликият дар соҳаи иттилоотонӣ

1. Объектҳои ҳуқуқи моликият дар соҳаи иттилоотонӣ инҳо мебошанд:

- иттилооти ҳуҷҷатшуда;

- захираҳои иттилоот;

- технологияҳои иттилоотӣ;

- маҷмеи воситаҳои барномавию техникаӣ;

- системаю шабакаҳои иттилоотӣ.

2. Молики ин ҳама объектҳои давлат, *шахсонии воқеӣ ва ҳуқуқӣ* буда метавонанд (**ҚЧТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 7. Субъектҳои муносибатҳои ҳуқуқӣ дар соҳаи иттилоотонӣ

1. Субъектҳои муносибатҳои ҳуқуқӣ дар соҳаи иттилоотонӣ давлат дар шахси *мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот*, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, инчунин давлатҳои хориҷӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ, *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии хориҷӣ* мебошанд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

2. Субъектҳои муносибатҳои ҳуқуқӣ ҳангоми барпо кардан ва кор фармудани объектҳои иттилоотонӣ ба ҳайси чунин қасон буда метавонанд:

- тартибдихандагон;
- моликони;
- соҳибон;
- истифодабарандагон;
- омодагони иттилооти ҳуҷҷатшудаи системаю шабакаҳои иттилоотӣ.

3. Шахҳои муносибати субъектҳои иттилоотонӣ мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо шартномаҳо танзим гардонидани мешаванд.

Моддаи 8. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи иттилоотонӣ

Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи иттилоотонӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз ҳамин Қонун ва дигар санадҳои қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи навъу шакл ва воситаҳои ҷудогонаи равандҳои иттилоотӣ иборат аст. Муносибатҳои соҳаи иттилоотонӣ бо шартномаву созишномаҳои байналмилалӣ ва ҳамчунин бо принсипу меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф кардааст, танзим гардонидани мешаванд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

БОБИ II. ЗАХИРАҲОИ ИТТИЛООТ

Моддаи 9. Таъиноти захираҳои иттилоот

1. Захираҳои иттилоот барои қонеъ гардонидани талаботи ҷамъияту давлат ба иттилоот, таъсиси фазаи ягонаи иттилоотии мамлакат ва барои ҳамроҳ, шудани он ба ҷомеаи ҷаҳонии иттилоот таъин гардидаанд.

2. Захираҳои иттилоот объектҳои муносибати давлат, *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ* буда, ба захираҳои умумидавлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил шуда, бо қонун ҳимоя карда мешаванд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Моддаи 10. Асосҳои низомии ҳуқуқии захираҳои иттилоотӣ

1. Низомии ҳуқуқии захираҳои иттилоот бо меъёрҳои зерин муайян карда мешавад:

- тартиби ҳуҷҷат кардани иттилоот ва ташаккули захираҳои иттилоотӣ;
- тартиби баҳисобгирӣ, сабти захираҳои иттилоотӣ;
- ҳуқуқи моликият ва муаллифӣ ба захираҳои иттилоот, ҳуҷҷатҳои ҷудогона ва маҷмеи ҳуҷҷатҳо;
- тартиби муайян кардани гурӯҳи захираҳои иттилоот аз рӯи дастрас намудан ва тартиби истифодабарии онҳо;

- тартиби *ҳифзи* захираҳои иттилоот аз истифодаи беиҷозат ва аз харобшавӣ (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

2. Низомии ҳуқуқии истифодаи захираҳои иттилоот бо санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарордоду созишномаҳои иштироккунандагони муносибатҳои соҳаи иттилоотонӣ муқаррар карда мешавад.

3. Ба риоя шудани тартиби ҳуқуқии таҳия ва истифодаи захираҳои иттилоотӣ моликони захираҳои иттилоотии дахлдор назорат мекунанд.

Моддаи 11. Аз системаҳои иттилоотӣ додани иттилооти ҳуҷҷатшуда

1. Иттилооти ҳуҷҷатшуда аз системаи иттилоотӣ бо тартибе, ки барои дастрас кардани захираҳои иттилоотӣ муайян шудааст ва мувофиқи талаботи шартномаҳои байни операторони системаҳои иттилоотӣ ва истифодабарандагони ин иттилоот баста шудааст, дода мешавад.

2. Талаботи иттилоотии истифодабарандагон аз тариқи зайл таъмин мегарданд:

- таъмини шароити ҳуқуқӣ, ташкилӣ, техникаӣ ва ғайра барои озодона ҷустуҷӯ намудан ва гирифтани иттилоот;

- бо тартиби муайян паҳн намудани иттилооти расмӣ ба воситаи интишори он дар *воситаҳои ахбори омма* ва ҷобаҷогузориҳои он дар китобхонаҳо, Интернет ва дигар шабакаҳои иттилоотии дастраси умум (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595);

- фурешу маҳсулоти иттилоотӣ аз тариқи хизматрасонии иттилоотӣ;
- таъмини шароит барои фаъолияти шабакаҳои иттилоотии дастраси умум;

3. Захираҳои иттилоотӣ дар асоси дархосте, ки шахси алоқаманд бо тартиби муқарраршуда ба операторони системаҳои иттилоотӣ ирсол кардааст, дастрас карда мешавад. Дархост фақат дар ҳолате рад шуда метавонад, ки иттилооти талабшуда дар системаи иттилоотӣ мавҷуд набояд ё дар мавриде, ки дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон *тартиби дигар пешбинӣ шуда бошад* (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Иттилоот аз системаҳои иттилоотӣ ба истифодабарандагон ба таври ҳуҷҷатшуда дода мешавад.

4. Иттилоот аз системаҳои иттилоотӣ дар ҳолатҳои *фавқулода*, аз ҷумла барои истифодаи афзалиятноки иттилоот аз тарафи мақомоти ҳокимияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрию ҳуқуқии муқарраркардаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳолатҳои *фавқулода* дода мешавад (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Моддаи 12. Ҳуқуқи гирифтани иттилооти ҳуҷҷатшуда

1. *Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот* барои гирифтани иттилооти ҳуҷҷатшуда ҳуқуқ доранд. Ҳуқуқи гирифтани иттилооти ҳуҷҷатшуда танҳо бо қонун маҳдуд шуда метавонад (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

2. Таъмини ҳуқуқи гирифтани иттилооти ҳуҷҷатшуда аз ҷониби *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот* набояд ҳуқуқи шаҳрвандӣ, сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, маънавӣ ва дигар ҳуқуқи манфиатҳои қонунии шахсони дигари ҳуқуқӣ ва воқеиро халафдор намояд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Моддаи 13. Шаклҳои иттилооти ҳуҷҷатшуда

Иттилооти ҳуҷҷатшуда ҳамчун объекти ҳуқуқи моликият шакли ҳуҷҷати алоҳида ё маҷмеи ҳуҷҷатҳоро (фонди ҳуҷҷатӣ, бойгонӣ, маҳзани маълумот ва дониш, дигар шаклҳои ташкили иттилоотро) дорад.

Моддаи 14. Ҳуҷҷат кардани иттилоот ва ташаккули захираҳои иттилоот

1. Ҳуҷҷат кардани иттилоот шартӣ ҳатмии ба захираҳои иттилоот ҳамроҳ намудани иттилоот мебошад.

2. Ҳуҷҷат баъди онро имзо кардани *шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ* эътибори қонунӣ пайдо мекунад. Эътибори қонунӣ ҳуҷҷате, ки бо системаҳои автоматиконидашуда ва телеиртибот (телекоммуникатсия) нигоҳдорию омода ва ирсол карда мешавад, бо имзои рақамии электронӣ тасдиқ шуда метавонад (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

3. Имзои электронӣ дар сурати дар системаю шабакаҳои иттилоотӣ мавҷуд будани воситаҳои барномавӣю техникае, ки имзоҳоро ба ҳам монанду мушобех месозанд ва дорои сертификати мувофиқат ё шаҳодатномаи эътирофи сертификатанда, ки дар системаи миллии сертификатонии Ҷумҳурии Тоҷикистон дода шудааст, эътибори қонунӣ пайдо мекунад.

4. Захираҳои иттилоот, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вучуд оварда мешаванд, бояд мутобиқи талаботи стандарти ҷаҳонӣ ва яқнавохтсозӣ бошанд.

5. Захираҳои иттилоотӣ метавонанд дар асоси иттилооте, ки дар ҷараёни ҳамкориҳои *иттилоотӣ* бо мақомоти давлатӣ ва ҳамчунин бо *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ* дар асоси шартнома дар доираи фаъолияти истеҳсолию тичоратӣ ҳангоми хизматрасонии иттилоотӣ мавриди таҳия, коркард ва андухт қарор мегиранд, ташаккул ёбанд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Моддаи 15. Иттилооти ҳуҷҷатшуда дар бораи шаҳрвандон

1. Манбаи иттилоот дар бораи шаҳрвандон ҳуҷҷатҳои мебошанд, ки оиди фактҳо, воқеаю ҳолатҳои мансуби ин ё он шахси воқеӣ маълумот доранд.

2. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ, шахсони ҳуқуқӣ дар доираи салоҳияти худ иттилооти ҳуҷҷатшударо дар бораи шаҳрвандон андухта, омода месозанд, нигоҳдорӣ мекунанд ва барои иҷрои вазифаю еҳдадорихояшон истифода мебаранд.

3. Феҳристи иттилооти ҳуҷҷатшудаи такмилёбанда дар бораи шаҳрвандон ва тартиби истифодаи он дар системаҳои иттилоотӣ бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

4. *Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ*, ки иттилооти ҳуҷҷатшударо дар бораи шаҳрвандон дар ихтиёри худ доранд ва аз он истифода мебаранд, барои риоя накардани тартиби истифодаи ин иттилоот ҷавобгар мебошанд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Моддаи 16. Ҳуқуқи моликият ба захираҳои иттилоот

1. Захираҳои иттилоот ҳамчун ҷузъи таркибии амвол буда, моликияти *мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот*, ташкилот ё худ моликияти хусусии шаҳрвандон мебошанд, ки аз ҳуқуқҳои пешбининамудаи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода мебаранд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

2. Ҳуқуқи моликият ба захираҳои иттилоот, технологияҳои иттилоотӣ, маҷмеи воситаҳои барномавӣю техникаӣ, системаю шабакаҳои иттилоотии молики дигаре, ки ба воситаи онҳо захираҳои иттилоот бо тартиби хизматрасонӣ мавриди коркард қарор мегиранд, дахл надорад.

3. Захираҳои иттилоот, ба истиснои ҳолатҳои, ки сирри давлатӣ ё тиҷоратианд, мол буда метавонанд.

Молики захираҳои иттилооте, ки дорои маълумоти сирри давлатӣ мебошанд, ин моликиятро танҳо бо иҷозати *мақомоти дахлдори давлатӣ* ихтиёрдорӣ карда метавонад (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 17. Захираҳои давлатии иттилоот

1. Захираҳои иттилооте, ки соҳибхитиёрӣ ва мустақилияти хоҷагии Ҷумҳурии Тоҷикистонро таъмин намуда, тараққиёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва мудофиавии онро нишон медиҳанд, инчунин захираҳои дорои аҳамияти давлатианд, ба моликияти давлат мансубанд.

Захираҳои иттилоотро, ки аҳамияти давлатӣ доранд, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

2. Захираҳои давлатии иттилоот аз ҳисоби маблағи бучети ҷумҳуриявӣ ба вучуд оварда шуда, фаъолияти *мақомоти давлатӣ, сохторҳои минтақавӣ ва соҳавиро* таъмин менамоянд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

3. Захираҳои давлатии иттилоот ба феҳристи амволи давлатӣ дохил карда мешаванд ва бояд мавриди ҳисобот ва ҳимоя қарор гиранд.

4. Захираҳои давлатии иттилоотро *мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ*, ки барои ташаккул додан, нигоҳдорӣ, андухтан ва самаранок истифода бурдани онҳо масъуланд, мутобиқи салоҳияташон идора мекунад. Корҳои ташаккул додан ва ба истифодабарандагон пешниҳод намудани захираҳои давлатии иттилоот ба уҳдаи *мақомоти дахлдори давлатӣ* мебошад (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

5. Ҳамаи *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ* вазифадоранд ба ташкилотҳои, ки барои ташаккули захираҳои давлатии иттилоот масъуланд, иттилооти ҳуҷҷатшудае пешниҳод намоянд, ки *мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот* муайян кардаанд. Субъектҳои, ки иттилооти ҳуҷҷатшударо барои ҳамроҳ кардан ба захираҳои давлатии иттилоот пешниҳод мекунад, аз ҳуқуқи ба ин ҳуҷҷатҳо дошташон ва аз ҳуқуқи истифодаи иттилооте, ки дар ин ҳуҷҷатҳо ҳаст, маҳрум намегарданд. Феҳристи иттилооти ҳуҷҷатшудаеро, ки бояд ҳатман пешниҳод карда шавад ва рейхати мақомату ташкилотҳои, ки барои андухтан ва коркарди захираҳои давлатии иттилоот масъуланд, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 18. Захираҳои ғайридавлатии иттилоот

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ молики он ҳуҷҷатҳо, маҷмеи ҳуҷҷатҳо, захираҳои иттилоотие мебошанд, ки аз ҳисоби маблағи онҳо тартиб дода шудаанд ё худ қонуан харидорӣ карда шудаанд. Захираҳои иттилоотие, ки ҳуди молик тартиб медиҳад ва ё бо супориши е аз ҳисоби маблағаш тартиб дода мешаванд, захираҳои ғайридавлатӣ ба шумор мераванд.

2. Захираҳои ғайридавлатии иттилоот дар фаъолияти истехсолии молик барои эҷоди маҳсулот ва хизматгузори иттилоотӣ истифода карда мешаванд.

3. Давлат ҳуқуқ дорад иттилооти ҳуҷҷатшударо аз *шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ* харида гирад (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 19. Захираҳои иттилоот аз рӯи категорияҳои иҷозат

1. Захираҳои давлатии иттилооти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба истиснои иттилооти ҳуҷҷатшудае, ки ба категорияи иҷозаташ маҳдуд нисбат дода шудааст, ошкор ва дастраси умуманд. *Захираҳои давлатии иттилоот ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон* ройгон дастрас карда мешаванд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

2. Агар захираҳои иттилоот иттилооти дастрасаш маҳдуд *набошанд*, молик ва истифодабаранда ҳуқуқ доранд дар бораи хариду фурӯши ин захираҳои иттилоот шартнома *банданд* (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

3.Тартиби истифодабарии захираҳои иттилоотиро моликони ва ё шахсони ваколатдори онҳо муқаррар менамоянд ва онҳо набояд хилофи қонунгузори амалкунанда бошанд.

Моддаи 20. Ба амал баровардани ҳуқуқи истифодабарандагон барои дастрас кардани иттилоот ва захираҳои иттилоот

1. Истифодабарандагон - *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот*, инчунин иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ барои дастрас кардани захираҳои давлатии иттилоот ҳуқуқи баробар доранд ва шарт нест, ки дар назди моликони ин захираҳо зарурати гирифтани иттилооти талабкардаашонро, ба истиснои иттилооти дастрасаш маҳдуд, асоснок намоянд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

2.Моликони истифодабарандагонро бо иттилоот аз захираҳои иттилоот дар асоси низомнома ё шартномаҳои тасдиқ гардида *ройгон* ё бо нархи шартномавии хизматрасонии иттилоотӣ таъмин менамоянд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

3.Истифодабаранда барои бе иҷозат истифода бурдан, нусха бардоштан, интишор додани захираҳои иттилоот, барои риоя накардани ҳуқуқи моликият ба захираҳо мутобиқи шартнома (созишнома) ё мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошад. Тартиби ба иттилоот соҳиб гаштани истифодабарандаро молики захираи иттилоот бо риояи *талаботи* ҳамин Қонун муайян мекунад (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

4. *Мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот*, ки барои ташаққул ва истифодаи захираҳои давлатии иттилоот масъуланд, барои ба истифодабаранда фавран ва пурра пешниҳод намудани иттилооти ҳуҷҷатшуда шароит муҳайё мекунад. Барои надодани иттилооти дастраси умум аз захираҳои давлатии иттилоот ба суд шикоят кардан мумкин аст (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Моддаи 21. Роҳ додани шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ба иттилоот оиди онҳо (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595)

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ба *ройгон* дастрас кардани иттилооти ҳуҷҷатишуда оиди онҳо ва ба аниқ намудани ин иттилоот бо мақсади мукамал ва бодалел будани он ҳуқуқ доранд ва инчунин ҳуқуқ доранд донанд, ки ин иттилоотро кӣ ва ба кадом мақсад истифода кардааст ё истифода карданист (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

2.Мақомоти давлатӣ ва дигар соҳибони захираҳои иттилоотӣ оид ба шахсони алоҳида вазифадоранд ин иттилоотро бо талаби он шахсоне, ки ин иттилоот ба онҳо дахл дорад, бояд пешниҳод намоянд, ба шарт, ки маълумоти мазкур иттилооти дастрасаш маҳдуд набояд.

3.Шахсоне, ки ҳуқуқ, ва манфиаташон аз тарафи моликони ва ё истифодабарандагони иттилоот вайрон шудааст, *ҳуқуқ* доранд бо тартиби судӣ барқарор кардани ҳуқуқҳои онҳо ва ҷуброни зиёнро талаб намоянд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Моддаи 22. Вазифаҳо ва масъулияти молики захираҳои иттилоотӣ

1.Молики захираҳои иттилоотӣ вазифадор аст тартиби мукамал кардан ва замонӣ гардонидани захираҳои иттилоот, тартиби коркарди онҳо ва қоидаҳои ба *истифодабаранда (бахрабаранда)* пешниҳод сохтани онҳоро риоя намоянд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

2.Молики захираҳои иттилоот барои вайрон кардани тартиботи кор бо иттилоот мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар аст.

БОБИ III. ИНФРАСТРУКТУРАИ ИТТИЛООТОНӢ ВА СИСТЕМАҲОИ ИТТИЛООТӢ

Моддаи 23. Ҷузъҳои таркибии инфраструктура

1.Инфраструктураи иттилоотонии Ҷумҳурии Тоҷикистонро сохторҳои ташкилию техникӣ, объекту системаҳои ташкил медиҳанд, ки мақсади кору амали онҳо аз ин иборат аст:

-ҷамъоварӣ, коркард, расонидан, нигоҳдорӣ кардан ва интишор додани иттилоот бо воситаҳои технологияҳои нави иттилоотӣ;

-хизматрасонӣ ҳангоми қабул ва ирсол намудани иттилоот бо тамоми воситаҳои иртиботи электронӣ;

-тадқиқ, таҳия ва истеҳсол кардани система, технологияву воситаҳои нави иттилоотӣ;

-фиристондан, фурехтан ва хизматрасонии системаю технологияҳои иттилоотӣ ва воситаҳои таъмини онҳо;

-таълим додан, кумаки машваратӣ, методӣ расонидан ва фаъолияти дигари ёрирасон, ки бо интишору истифодаи технологияҳои нави иттилоотӣ алоқаманданд.

2. Инфраструктураи иттилоотониро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкилотҳои гуногуни ҳамаи шаклҳои моликият ташаккул медиҳанд.

3. Ягонагии инфраструктураи иттилоотонӣ ба идораву танзими давлатии равандҳои иттилоотонӣ ва ҳамчунин ба фаъолияти *мақомоти ваколатдори давлатие* асос меёбад, ки ба риоя шудани стандарту тасдиқномаҳои ягонаи сифати маводу воситаҳои иттилоотии истеҳсол ва истифодашаванда назорат муқаррар менамоянд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

4. Ҳамаи намудҳои истеҳсоли системаю шабакаҳо, технологияву воситаҳои иттилоотии таъмини фаъолияти онҳо оиди пешниҳоди маводу хизматрасонии иттилоотро соҳаи махсусе ташкил медиҳад, ки пешрафти онро сиёсати давлатии илмию техникӣ ва иқтисодӣ муайян менамояд.

Моддаи 24. Системами давлатии иттилоотӣ

1. Системаҳои давлатии иттилоотиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон системаҳои иттилоотӣ оиди чамъоварӣ, коркард ва нигоҳдории иттилоот, системаҳои экспертӣ (санҷишӣ) ва ҷустуҷӯи иттилоот, шабакаҳои *мақомоти иҷроияи марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот*, дигар ташкилоту муассисаҳои ташкил медиҳанд, ки аз ҳисоби маблағи буҷети давлатӣ бунёд шудаанд ва ё моликияти давлатӣ мебошанд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

2. Додан ва мубодилаи иттилоот байни системаҳо ва шабакаҳои давлатии иттилоотӣ аз рӯи шартномаву созишномаҳо дар доираи номгеи зарурӣ ва сохтор дар асоси ягонагии таъминоти системавию барномавӣ ва шабакавӣ амалӣ мегардад.

3. Тартиби мубодилаи иттилоот байни системаҳои давлатии иттилоот бо санадҳои меъёрие, ки мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва идоракунӣ дар ҳадди салоҳияти худ нашр мекунанд, бо шартномаю созишномаҳо муқаррар карда мешавад.

Моддаи 25. Системаҳои ғайридавлатии иттилоотӣ

1. Системаҳои ғайридавлатии иттилоотӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз системаҳои иттилоотӣ оид ба чамъоварӣ, коркард ва нигоҳдории иттилоот, аз системаҳои экспертӣ (санҷишӣ) ва ҷустуҷӯи иттилоот ва шабакаҳои шахсони ҳуқуқиву воқеӣ, ки бо маблағи онҳо сохта ё харидорӣ карда шудаанд, иборатанд.

2. Системаҳои ғайридавлатии иттилоот барои қонеъ гардонидани эҳтиёҷоти махсуси молиқони онҳо ё худ барои пешниҳоди маҳсулоту хизматрасонии иттилоотӣ ташкил карда мешаванд.

Моддаи 26. Ба вучуд овардани технологияи иттилоотӣ ва системаю шабакаҳои иттилоотӣ

1. Ҳуқуқи ба вучуд овардани технологияҳои иттилоотӣ, маҷмеи воситаҳои барномавию техникӣ, системаю шабакаҳои иттилоотиро барои фаъолияти худ ва ба истеъмолкунандагон расонидани хизмати иттилоотиро *мақомоти давлатӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ* доранд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

2. Системаҳои иттилоотиро, ки дар бораи *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ* маълумот доранд, *мақомоти давлатӣ* ё худ ташкилотҳои ваколатдори давлатӣ ва идоракунӣ барпо менамоянд. Агар мақоми ваколатдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат диҳад, чунин системаҳоро субъектҳои моликияти ғайридавлатӣ барпо карда метавонанд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

3. Системаҳои байнидавлатии иттилоотӣ дар *ҳудуди* Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи шартномаю созишномаҳои байналмилалӣ барпо карда мешаванд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

4. *Мақомоти давлатӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ* ҳуқуқ доранд шабакаҳои минтақавӣ (ки ба субъекти муносибатҳои ҳуқуқии соҳаи иттилоотонӣ тааллуқ доранд), байнисоҳавӣ ва байнидавлатии иттилоотро барпо намоянд ва (ё) бо системаҳои иттилоотии худ ба онҳо ҳамроҳ шаванд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

5. Тартиби ба чунин шабакаҳо ҳамроҳ шудан ва қоидаҳои мубодилаи иттилоотро дар ин шабакаҳо молиқон ё худ шахсони ваколатдори онҳо дар асоси қонунгузории чорӣ, шартномаю созишномаҳои байналмилалӣ муқаррар менамоянд.

6. Намудҳои муайяни технологияҳои иттилоотӣ ва маҷмеи воситаҳои барномавию техникӣ, системаю шабакаҳои иттилоотӣ, ки дар соҳаи мудофия ва хоҷагии умумӣ истифода мешаванд, метавонанд ба категорияҳои нисбат дода шаванд, ки аҳамияти давлатӣ доранд.

Онҳо моликияти давлатанд ва аз ин рӯ дар тасарруфи *шахсони ҷудогонаи воқеӣ ва ҳуқуқӣ* буда наметавонанд. Номгӯӣ ва ҳамчунин тартиби офаридан ва истифода кардани онҳо аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

7. Ҳуқуқи моликият ба технологияҳои иттилоотӣ, маҷмеи воситаҳои барномавӣю техникӣ, системаю шабакаҳои иттилоотӣ мувофиқи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон муҳофизат карда мешавад, ба шарте, ки онҳо дар мақоми давлатии ваколатдори Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шуда бошанд. Объектҳои иттилоотии дорои аҳамияти давлатӣ бояд ҳатман ба қайд гирифта шаванд. Тартиби ба қайд гирифтани онҳоро Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

БОБИ IV. МУҲОФИЗАТИ ЗАХИРАҲОИ ИТТИЛООТ ВА ҲУҚУҚИ СУБЪЕКТҲО ДАР СОҲАИ ИТТИЛООТОНӢ

Моддаи 27. Мақсади муҳофизат

1. Захираҳои иттилоотӣ ва ҳуқуқи субъектҳо дар соҳаи иттилоотонӣ бояд мавриди муҳофизат қарор гиранд.

2. Мақсади муҳофизат чунин аст:

-таъмин намудани низоми ҳуқуқи захираҳои иттилоотӣ ҳамчун объекти моликият, пешгирӣ кардани даҳлати ғайриқонунӣ ба захираҳои иттилоотӣ ва системаҳои иттилоотӣ, амалҳои беиҷозати нусхабардорӣ, бандубаст, тағйир додан, таҳриф ва нобуд кардани иттилоот;

-пурра, сахеху, аниқ ва яклухт нигоҳдоштани иттилооти ҳуҷҷатишуда, имконияти идора кардани раванди коркард ва истифода мутобиқи шароите, ки молики ин иттилоот ё шахси ваколатдори ӯ муқаррар кардаанд;

-ҳимояи ҳуқуқҳои конститусионии шаҳрвандон ба нигоҳ доштани сирри шахсӣ ва махфӣ будани маълумоти шахсӣ дар системаҳои иттилоотӣ;

-фош накардани сирри давлатӣ ва маҳрамияти иттилооти ҳуҷҷатшуда, пешгирии ихроҷ, дуздӣ, сохтакорӣ ва таҳрифи иттилоот;

-таъмин намудани ҳуқуқи субъектҳо дар равандҳои иттилоотӣ ҳангоми ташаққул ва истифодаи захираҳои иттилоот, офаридан, истеҳсоли татбиқ намудани системаю технологияҳои иттилоотӣ.

Моддаи 28. Муҳофизати иттилоот

1. Ҳар иттилооти ҳуҷҷатшудае, ки дар натиҷаи муносибати ғайриқонунӣ нисбати он ба молик, соҳиб, истифодабарандагон ва дигар шахсон зарар оварда метавонад, мавриди муҳофизат қарор мегирад.

Низоми муҳофизати иттилоот дар мавридҳои зерин муқаррар карда мешавад:

-нисбати маълумоте, ки сирри давлатӣ ба ҳисоб меравад аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ дар асоси Қонуни Чумхурии Тоҷикистон “Дар бораи сирри давлатӣ”;

-нисбати иттилооти ҳуҷҷатшудаи ошкоро ё маҳрамона аз тарафи молики захираҳои иттилоот ё худ шахси ваколатдор дар асоси ҳамин Қонун.

2. Молики захираҳои иттилоот ва ё шахсони ваколатдор ҳуқуқ доранд ба иҷрои талабот оиди ба муҳофизати иттилоот назорат кунанд ва коркарди иттилоотро дар сурати иҷро накардани ин талабот манъ кунанд ё боздоранд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

3. Молик ё соҳиби иттилооти ҳуҷҷатшуда барои донишмандони иҷроӣ дурусти меъёрҳо ва талабот оиди муҳофизати иттилооти ӯ дар системаҳои иттилоотӣ ҳуқуқ дорад ба мақомоти салоҳиятдор, ки Ҳукумати Чумхурии Тоҷикистон муайян кардааст, муроҷиат намояд. Ин мақомот шартҳои маҳрамияти ҳуди иттилоот ва натиҷаи санҷишро риоя мекунад (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Моддаи 29. Пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ дар соҳаи иттилоотонӣ

1. Амалу кирдорҳои, ки боиси вайроншавии ҳуқуқи манфиатҳои субъектҳои муносибатҳои ҳуқуқи соҳаи иттилоотонаи, муқаррарнамудаи ҳамин Қонун ва дигар қонунҳои Чумхурии Тоҷикистон мегарданд, аз тарафи мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти ҳудудоракунӣи шаҳрак ва деҳот, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқи дар раванди иттилоотӣ иштироккунанда пешгирӣ карда мешаванд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

2. Моликони захираву системаҳои иттилоотӣ, офарандагони воситаҳои муҳофизати барномавӣю техникӣ ва криптографиҳои иттилооти ҳуҷҷатшуда ҳангоми ҳалли масъалаҳои муҳофизат ҳамин Қонун ва санадҳои меъёрию ҳуқуқи мақомоти махсуси ваколатдори давлатиро оид ба муҳофизати иттилоот ба роҳбарӣ мегиранд.

Моддаи 30. Ҳимояи ҳуқуқи субъектҳо дар соҳаи иттилоотонӣ

1.Ташкилотҳои давлатӣ ва ғайридавлатӣ, инчунин шаҳрвандон барои тартиб додан ва офаридани системаю технологияҳои иттилоотӣ, воситаҳои таъмини онҳо, инчунин ба фаъолияти вобаста бо пешниҳод намудани маҳсулот ва хизматрасонии иттилооти ҳуқуқи баробар доранд.

2.Ҳуқуқи субъектҳо дар соҳаи ташаккули равандҳои иттилоотӣ ва иттилоотонӣ бо мақсади пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ, роҳ надодан ба амалҳои ғайриқонунӣ, барқарор намудани ҳуқуқҳои поймолшуда ва чуброни зиён ҳимоя карда мешавад.

3.Ҳуқуқи субъектҳоро суд бо назардошти хусусияти ҳуқуқвайронкунӣ ва зиёни расонидашуда ҳимоя мекунад.

4.Барои ҳуқуқвайронкунӣ ҳангоми кор кардан бо иттилооти ҳуҷҷатшуда *мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот*, ташкилотҳо ва шахсони мансабдори онҳо мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон масъулият доранд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

5.Масъулияти вайрон кардани меъёру қоидаҳои байналмилалӣ дар соҳаи ташаккул ва истифодаи захираҳои иттилоот, офаридан ва ба кор бурдани системаҳои иттилоотӣ, талаботи созишномаҳои байналмилалӣ оиди ҳимояи ҳуқуқи муаллифӣ ба зиммаи мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва идоракунӣ, ташкилотҳо ва шаҳрвандон мутобиқи шартномаҳои бо ҳамкорони хориҷӣ имзокардаи онҳо, бо назардошти санадҳои *ҳуқуқии байналмилалӣ*, ки Чумҳурии Тоҷикистон эътироф намудааст, гузошта мешавад (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 31. Ҳимояи ҳуқуқи истифодабаранда барои дастрас кардани иттилоот

1. Аз роҳ надодан барои дастрас кардани иттилооти ошкоро ё аз дидаву доништа пешкаш намудани иттилооти барғалат (нодурӯст) ба суд шикоят кардан мумкин аст. Дар ҳар ҳолат шахсоне, ки онҳоро аз дастрас намудани иттилоот маҳрум гардониданд ва шахсоне, ки иттилооти *бардурӯғ* гирифтаанд, ба *чуброни зиён* ҳуқуқ доранд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

2. Тарафҳо барои иҷро накардан ё худ номатлуб иҷро кардани еҳдадориҳои шартномаи хариду фуреш, пешкаш намудани захираҳои иттилоот тибқи қонунгузори граждании Чумҳурии Тоҷикистон масъуланд.

3.Суд баҳсҳоро оиди беасос нисбат додани иттилоот ба категорияи иттилооти дастрасаш маҳдуд ва даъвоҳоро оиди чуброни зиён дар ҳолатҳои беасос ба истифодабарандагон пешкаш накардани иттилоот ё ки барои ҳуқуқвайронкуниҳо нисбати истифодабарандагон ва еҳдадориҳои шартнома дида мебарояд.

4. *Роҳбарону кормандони мақомоти дахлдори давлатӣ*, ташкилотҳое, ки дастрас намудани иттилоотро ғайриқонунӣ маҳдуд сохтаанд ва тартиботи ҳифзи иттилоотро риоя накардаанд, мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошанд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

БОБИ V. ИДОРА ВА ТАНЗИМИ СОҲАИ ИТТИЛООТОНӢ

Моддаи 32. Мақомоти идораю танзими давлатии соҳаи иттилоотонӣ

1. Давлат соҳаи иттилоотониро бо мақсади ба амал баровардани сиёсати худ дар соҳаи иттилоотонӣ *идора ва танзим менамояд* (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

2. Идораю танзими давлатии муносибатҳои соҳаи иттилоотониро Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон мутобиқи ваколатҳои худ ва ҳамин Қонун ба воситаи системаи ягонаи мақомоти ҳокимияти давлатӣ амалӣ мегардонад.

3.Сиёсати ягонаи давлатиро дар соҳаи иттилоотонӣ *мақомоти ваколатдори муайяннамудаи* Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон ташаккул медиҳад ва равандҳои пешрафти ин соҳаро ҳамоханг месозад (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 33. Ваколатҳои мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи иттилоотонӣ (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**)

1.Ба ваколатҳои *мақомоти ваколатдори давлатӣ* дар соҳаи иттилоотонӣ тааллуқ доранд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**):

-тархрезӣ кардани сиёсати ягонаи давлатии инкишофи иттилоотонӣ ва муайян намудани самтҳои афзалиятноки он;

-муқаррар намудани тартиби маблағҷудокунии аз ҳисоби бучети давлатӣ ва сармоягузори хориҷӣ барои пешрафти соҳаи иттилоотонӣ ва назорат оиди истифодабарии он;

-роҳбарӣ, ҳамохангсозӣ тартибдиҳӣ ва амалӣ гардонидани барномаҳои умумидавлатӣ ва лоиҳаҳои дар соҳаи иттилоотонӣ;

-барпо кардан, тараққӣ додан ва боэътимод гардонидани кори системаю шабакаҳои телеиртиботи умумидавлатӣ;

-танзими тартибу шароити ҳамкориҳои системаю шабакаҳои иттилоотӣ ва ҷузъҳои дигари инфраструктураи иттилоотонӣ, қорӣ кардани системаҳои пешқадами протоколҳои байнишабакавӣ;

-муайян кардани тартибу шароити бо иттилоот таъмин намудани *мақомоти давлатӣ*, аз ҷониби *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ* истифода бурдани захираҳои умумидавлатии иттилоот (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**);

-ташкили санҷиши (экспертиза) барномаҳо, лоиҳаю таклифҳо дар соҳаи иттилоотонӣ, сертификатсияи маҳсулот, раванду технологияҳои иттилоотӣ;

-дастирӣ намудани бозори маҳсулот ва хизматрасонии иттилоотӣ;

-муқаррар кардани стандартҳо, таснифгарон ва системаҳои якнавохтсозии соҳаи иттилоотонӣ, назорат ба риояи онҳо;

-муайян кардани тартибу шароити гузаронидани тадқиқот, тарҳрезӣ ва истеҳсоли воситаю технология ва системаҳои иттилоотӣ;

-ҳимоя ва эҳтиёт кардани ҳуқуқу манфиатҳои *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ* дар соҳаи иттилоотонӣ (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**);

-муқаррар намудани тартиби баҳисобгирии давлатии маҳсулоти барномавӣ ва асосҳои маълумот, ки аз ҳисоби маблағи буҷети давлатӣ ба вучуд оварда шудаанд ва ҳамчунин ба қайд гирифтани марказҳо, системаю шабакаҳои иттилоотие, ки дар *ҳудуди* Ҷумҳурии Тоҷикистон новобаста аз тобеияти идоравии онҳо амал мекунанд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**);

-ташкили ҳамкорӣ ва ҳамоҳанг сохтани алоқа дар соҳаи иттилоотонӣ бо мамлакатҳои хориҷӣ ва ташкилотҳои байналмилалӣ.

2. Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар идораву танзими давлатии соҳаи иттилоотонӣ дар доираи салоҳияту вазифаҳояшон, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян кардааст, иштирок менамоянд.

Моддаи 34. Маблағгузорӣ барои иттилоотонӣ

1.Маблағгузорӣ барои иттилоотонӣ аз ҳисоби маблағи буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, маблағи *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ*, инчунин сармояҳои хориҷӣ амалӣ мешаванд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

2.Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон самтҳои афзалиятноки инкишофи иттилоотониро муайян ва тартиби маблағгузориро муқаррар менамояд. Қарорхоро оиди сармоягузориҳои лоиҳаҳои инкишофи иттилоотонӣ аз ҳисоби маблағи буҷети давлатӣ Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи барномаи тасдиқшудаи иттилоотонӣ қабул менамояд.

3.Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ҷалб кардани сармояи хориҷӣ ба соҳаи иттилоотонӣ шароити мусоид фароҳам меоварад.

Моддаи 35. (Хориъ карда шуд бо Қ ЪТ аз 26.12.05с №124)

Моддаи 36. Сертификатсияи системаю технологияҳои иттилоотӣ дар соҳаи иттилоотонӣ

1.Барои таъмини соҳибхитиёрӣ ва амнияти Ҷумҳурии Тоҷикистон, сифат, қобилияти рақобат ва ҳимояи бозори дохилӣ сертификатсияи системаю технологияҳои иттилоотӣ ва воситаҳои таъмини онҳо ба амал бароварда мешаванд.

2.Системаҳои иттилоотӣ, асос ва бонки маълумотеро, ки барои таъмини иттилоотии ташкилоту шаҳрвандон пешбинӣ шудаанд, мақомоти ваколатдори давлатӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи сертификатсияи маҳсулот ва хизматрасонӣ” бояд сертификатсия кунад.

3.Системаҳои иттилоотии *мақомоти давлатие*, ки иттилооти ҳуҷҷатшудаи дастрасаш маҳдудро мавриди қарор медиҳанд, инчунин воситаҳои муҳофизати ин системаҳо бояд бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатман сертификатсия карда шавад (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 37. Танзим ва ҳавасмандгардонии давлатии фаъолият дар соҳаи иттилоотонӣ

1.Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои қорҳои тадқиқотӣ, илмӣ, таҷрибавию ихтироот дар соҳаи тарҳрезӣ ва офаридани системаю воситаҳо ва технологияҳои иттилоотӣ шароит муҳайё карда мешавад.

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи сиёсати илмию техникӣ ва саноатӣ самтҳои афзалиятноки инкишофи иттилоотонӣ, инчунин тартиби маблағгузориро ба онҳо муайян менамояд.

3. Мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроия маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот мутобики самтҳои афзалиятноки инкишофи иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон тарҳрезон ва офарандагони системаю технологияҳои иттилоотӣ ва воситаҳои таъмини онҳоро дастгирӣ мекунад, ба ҳар чӣ бештар қобили рақобат шудани маҳсулоти иттилоотӣ ёрӣ мерасонанд, инкишофи тадқиқоти ояндадори илмиро ҳавасманд мегардонанд, ихтироотҳои қуллан навро патент мекунад ва барои аз худ намудани технологияҳои компютери иттилоот кумак мекунад. Дар ҳолатҳои муқарраркардаи Қонун содироту воридоти намудҳои муайяни технология, маҳсулот ва хизматрасонии иттилоотӣ, фуруҳтани онҳо дар бозори дохилӣ маҳдуд ва ҳамчунин истехсолкунандагон вазифадор карда шуда метавонанд, ки сатҳи зарурии стандарту сифатро таъмин кунанд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 38. Баҳисобгирӣ ва бақайдгирии давлатӣ дар соҳаи иттилоотонӣ

1. Тамоми объектҳои инфраструктураи иттилоотонӣ, захираҳои иттилоотӣ, моддӣ, техникӣ, молиявӣ онҳо, мутахассисон ва дигар захираҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ бояд аз тарафи давлат ба ҳисоб ва ба қайд гирифта шаванд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қоидаҳои баҳисобгирӣ ва таҳлили ҳолати инфраструктураи иттилоотии давлатро муқаррар менамояд.

Моддаи 39. Таълимот дар соҳаи иттилоотонӣ

1. Бо мақсади баланд бардоштани маданияти иттилоотии аҳоли ва маҳорати касбии мутахассисон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон системаи тарбияи умум ва бардавом, таълим ва вусъат додани дониш оиди иттилоот ва техникаи компютерӣ муқаррар карда мешавад.

2. Дар барномаи мактабҳо, сарфи назар аз соҳаву шакли моликият, бояд таълимоти асосҳои иттилоот ва техникаи компютерӣ пешбинӣ шуда бошанд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

3. Дар барномаҳои мактабҳои таҳсилоти умумӣ (ибтидоӣ, умумии асосӣ ва миёнаи умумӣ), ибтидоии касбӣ, миёнаи касбӣ, олии касбӣ ва касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ, инчунин дар ташкилоту таълимгоҳҳои тақмили ихтисос ва бозомезӣ тибқи соҳаашон бояд таълими курсҳои махсуси иттилоотия ва техникаи компютерӣ пешбинӣ шуда бошанд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

4. Мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроия маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ба амал баровардани донишу имкониятҳои иттилоотонӣ, системаю технологияҳои иттилоот, инчунин истифодаи захираҳои иттилоотро дар байни аҳоли интишор менамоянд ва аҳолиро аз қонунгузори соҳаи иттилоотонӣ бохабар месозанд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 40. Маҳдуд кардани фаъолияти инҳисорӣ (монополикунонӣ) дар соҳаи иттилоотонӣ

1. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияти инҳисорӣ (монополикунонӣ) дар соҳаи иттилоотонӣ манъ аст (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

2. Парвандаҳои инҳисорикунонии соҳаи иттилоотонӣ дар мақомоти давлатии зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ташаббуси худ, пешниҳодоти мақомоти давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, инчунин субъектҳои, ки ҳуқуқҳои онҳо дар натиҷаи чунин инҳисорикунонӣ поймол гаштаанд, баррасӣ мешаванд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

3. Қоидаҳои рақобати софдилона ба ҳамаи шаклҳои фаъолияти соҳаи иттилоотонӣ дахл доранд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

БОБИ VI. МУНОСИБАТҲОИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

Моддаи 41. Муносибатҳои байналмилалӣ дар соҳаи иттилоотонӣ

1. Муносибатҳои соҳаи иттилоотонии байни давлатҳо дар асоси созишномаҳои дутарафа ва бисёртарафа, барномаҳои муштараки илмию техникӣ, шартномаю ёдадорихоӣ шахсони ҳуқуқӣ оиди барпо намудани системаҳои ягонаю муштарақ, коллективию барномавӣ ва техникаи ягонаи иттилоотии мувофиқ ва ҳамчунин аз рӯи масъалаҳои дигари иттилоотонӣ муқаррар карда мешаванд.

2. Ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи иттилоотонӣ дар асоси шартномаю созишномаҳои байналмилалӣ амалӣ гардонанда мешавад.

Моддаи 42. Тартиботи ҳуқуқии ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи иттилоотонӣ

Мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроия маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ҳуқуқ доранд дар асоси шартномаю системаҳои иттилоотии худро ба шабакаҳои байналмилалӣ иттилоот ҳамроҳ кунанд (**ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595**).

Моддаи 43. Ҳамроҳшавӣ (интегратсия) ба шабакаю системаҳои байналмилалӣ иттилоотӣ

1. Системаҳои иттилоотиро, ки иттилооти дастрасаш маҳдудро мавриди қарор қарор медиҳанд, бо шабакаи байналмилалӣ иттилоотӣ танҳо баъди қабул намудани чораҳои зарурии муҳофизат яқоя қардан мумкин аст.

2. Бе иҷозат ба шабакаҳои иттилоотӣ ҳамроҳ қардани системаҳои иттилоотии *шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ*, инчунин аз ин шабакаҳо гирифтани иттилоот мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгарӣ дорад (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

3. Иттилоот ҳангоми мубодилаи байналмилалӣ мутобиқи қонунгузорию ҷорӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳофизат қарда мешавад.

Моддаи 44. Шартномаҳои байналмилалӣ

Агар дар шартномаҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон назар ба ҳамин Қонун тартиби дигар муқаррар шуда бошад, он гоҳ меъёрҳои шартномаҳои байналмилалӣ амал мекунад.

БОБИ VII. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 45. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595)

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд (ҚҶТ аз 04.04.2019 с., № 1595).

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе
6 августи соли 2001
№40

Э. РАҲМОНОВ